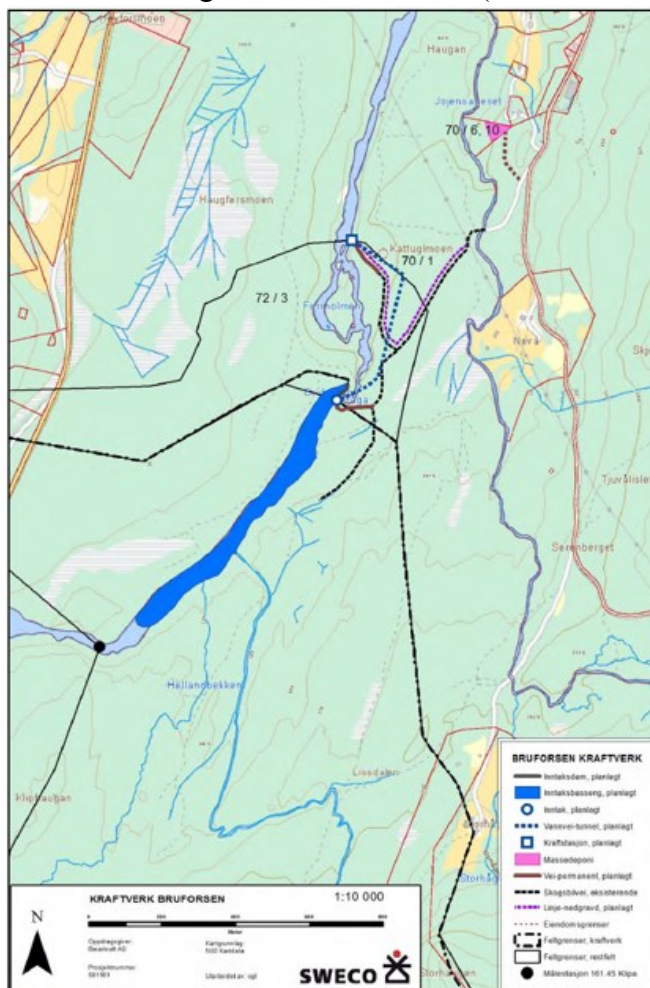

Bruforsen Kraftverk – Beiarn kommune

Bakgrunn

Beiarkraft AS søker om konsesjon for å bygge Bruforsen kraftverk, med tilhørende kraftlinjer. Bruforsen ligger i Beiarelva i Beiardalen, ca. 2,5 km sør for tettstedet Trones (Se figur 1 i hoveddokumentet). Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 6,8 MW, som årlig vil gi en produksjon på 22,1 GWh (tilsvarende strømforbruket til 1105 husstander). Av den årlige produksjonen vil 7,3 GWh produseres i vinterhalvåret og 14,8 GWh om sommeren. Inntaksdammen vil være 80 meter lang. 70 meter vil være 1 meter høy, mens de siste 10 meterne vil være 2 meter høy, (se figur 1). Etablering av inntaksbasseng vil kreve utsprenning av en 2-3 m dyp grop, og selve bassenget vil få en overflate på ca. 45 000 m², hvorav 5 000 m² er nytt neddemt areal. Vannveien er planlagt på østsiden av Beiarelva og vil bestå av sprengt sjakt, tunnel og nedgravd rørgate. Vannet vil føres tilbake til Beiarelva ved kraftstasjonens utløp. Fra kraftstasjonen er det forutsatt en ca. 500 m lang 22kV jordkabel fram til et koblingspunkt nord-øst for kraftstasjonen. Eksisterende private veier vil benyttes som atkomstveier i anleggs- og driftsfasen, i tillegg må det etableres ca. 100 m ny vei til kraftstasjonen og tilsvarende til inntaksdammen. Overskuddsmassene som følge av tiltaket vil deponeres i massetak (se rosa trekant i figur 1). Det er foreslått minstevannføring lik 5800 l/s om sommeren og 320 l/s om vinteren (Dette tilsvarer 5-percentilene for vannføring i elva).

Figur 1 viser prosjektskisse for Bruforsen kraftverk.

Problemstilling

Tabell 1 Oppsummering av konsesjonssøknadens vurdering av verdier i tiltaksområdet og konsekvens ved bygging av Bruforsen kraftverk (sammenfattet av søker).

Fagtema	Dagens verdi	Konsekvens
Rødlistearter	Middels	Liten negativ
Terrestrisk miljø	Middels	Liten negativ
Akvatisk miljø	Liten	Liten negativ
Landskap	Middels	Middels negativ
Sammenhengende naturområder	Middels til stor	Liten negativ
Kulturminner og kulturmiljø	Liten	Ubetydelig til liten negativ
Reindrift	Middels/ liten	Liten negativ/ ubetydelig
Jord- og skogressurser	Liten til middels	Liten negativ
Ferskvannsressurser	Ingen	Ingen
Brukerinteresser	Middels	Liten til middels negativ

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak:

- Minstevannføring tilsvarende 5-persentilen for sommer og vinter
- Inntaksrist
- Revegetering med den naturlige floraen på stedet
- Vannvei som tunnel i fjell. Hvis det ikke er fjell må vannveien erstattes av nedgravde rør. Hvis dette blir nødvendig skal traseen undersøkes av personell med miljøfaglig kompetanse.
- Etablere slamavskiller i forbindelse med tunnelarbeidet.
- Jordkabel traseen skal befares av personer med miljøfaglig kompetanse før utarbeidelse av detaljplan.
- Det skal opprettes kontakt med reindriftsnæringen, for å tilpasse anleggsarbeidet for å forstyrre minst mulig.
- Det er i tillegg foreslått mange mulige tiltak som kan være aktuelle dersom anadrom strekning utvides med laksetrapp til oppstrøms Bruforsen (se vedlegget om Høgfosen).

Fylkeskommunens ansvarsområder

Kulturminner

Planområdet ble befart i 2013 uten at det ble påvist konflikt med automatisk fredete eller regionalt viktige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for. Undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 anses som oppfylt. Dersom det skulle bli gitt konsesjon, har tiltakshaver aktsomhets- og meldeplikt hvis en skulle støte på fornminner under markarbeidet, jf. kulturminneloven § 8 andre ledd.

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Planlagt tiltak vil berøre en strekning i Beiarelva mellom Høgforsen og Staupåmoen (161-208-R). Vannforekomsten ligger i vannområde Sør-Salten. Ifølge Vann-nett.no er vannforekomsten i risiko for å ikke nå miljømålet om god økologisk tilstand innen 2021. Dette grunnet fysiske inngrep (se utfyllende kommentarer under). Miljømålet for vannforekomsten er imidlertid god økologisk tilstand innen 2027 (utsatt frist av tekniske årsaker (§9)). Det er NVE som sektormyndighet som skal vurdere om de økologiske forholdene i vannforekomsten vil endres negativt som følge av kraftutbyggingen, og om miljømålet vil nås (vannforskriften §12).

Utfyllende kommentarer:

Midtre del av Beiarelva har betydelig redusert vannføring pga av elve-/bekkeinntak i øvre del av Beiardalen og i Gottåga med overføringer til Storglomdammen uten pålegg om slipp av minstevannføring. Fastsatt ved kongelig resolusjon 24. juli 1987. Økende sedimentering av finpartikulært materiale etter regulering (Bogen & Bønsnes 2005).

Laksetrapper i Høgforsen er ødelagt –fungerer ikke. Det kan bli aktuelt å restaurere trappene dersom positiv kost-nytte.

Restaurering av ødelagte fisketrapper i Høgforsen er foreslått som tiltak i tiltaksprogrammet for vannregion Nordland og Jan Mayen (2016 – 2021).

Landskap

Kraftverket er planlagt innenfor landskapsområdet «Beiardalen-Trones». Dette er et «åpent dallandskap med infrastruktur og jordbrukspreg (ID GTG-04)». Landskapstypen omfatter åpent dallandskapet under skoggrensen. Landskapstypen er preget av tekniske inngrep med bygninger, vei- og ledningsnett, tettsteder og bygder med sterkt jordbrukspreg. Sammenlignet med lignende landskapstyper, er dette området vurdert å ha stor verdi (verdi 4 av 5 - regional verdi) i landskapskartleggingen.

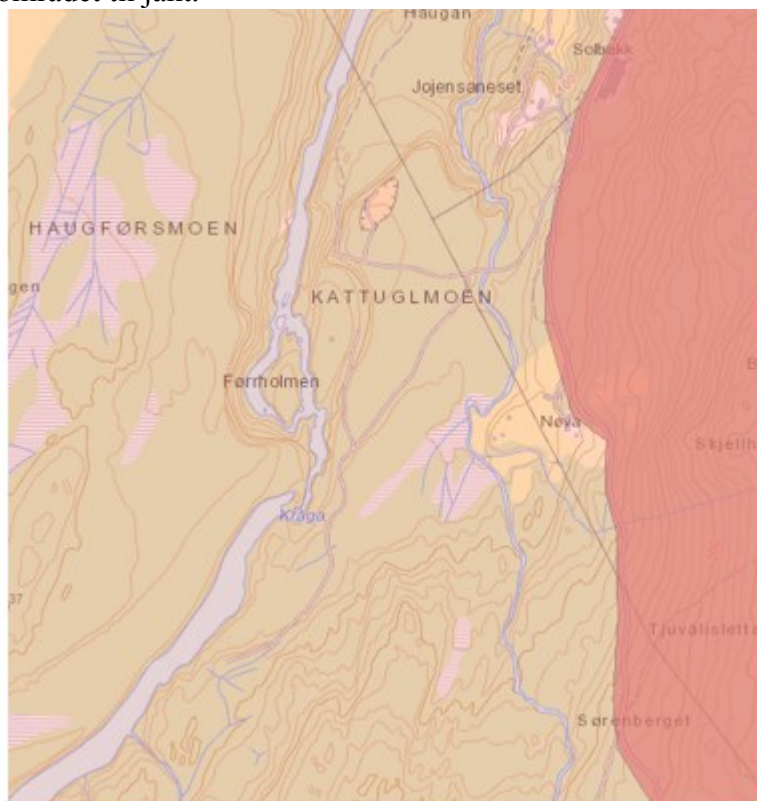
Området omtales slik i konsesjonssøknaden: *Beiarelva er et vassdrag som er typisk for regionen, med vekselvis stryk, fosser og kulper. På prosjektstrekningen er det flere fossefall med betydelig inntryksstyrke nært innpå ved høy vannføring. En finner også flere store jettegryter som setter sitt preg på strekningen. Fossene er i stor grad skjult av omliggende skog, et grunt gjel og småkupert terreng, og bidrar ikke nevneverdig til landskapsverdien i et stort landskapsrom. Likevel tilfører de et viktig preg til elvas nærområde. Fossene er ikke synlig fra områder der folk vanligvis ferdes.*

Figur 2 viser landskapet i prosjektområdet.

Friluftsliv

Det er ingen kartlagte friluftslivsområder i tiltaksområdet, men friluftslivsområdet *Trones* ligger like i nærheten og kan bli påvirket noe av vei til massedeponiet, og massedeponiet. *Trones* er vurdert som et *viktig* friluftsområde, med en svært høy bruksfrekvens. Området brukes som nærorienteringsområde for skolen, naturfagekspedisjoner, lekeområder og tyttebærland. Området er viktig for skolen og lokalbefolkning. I konsesjonssøknaden opplyses det om at prosjektområde benyttes til fiske, bærplukking og Statskog leier ut området til jakt.

Figur 3: Kartlagt friluftslivsområde i nærheten av prosjektområdet.

Andre instansers uttalelse

Eventuelle uttalelser fra andre instanser vil legges ved saken dersom disse foreligger før behandling i Fylkestinget.

Kraftverkets konflikt med miljø og andre arealbruksverdier

Tabell 2. Oversikt over tematiske retningslinjer i småkraftplanen som vil berøres ved en utbygging av Bruforsen kraftverk.

Tema	Aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Biologisk mangfold Rovfugl og oter (VU) Lirype (NT)	B1. Utbygging av små vannkraftverk skal <i>ikke tillates</i> dersom det er fare for at prioriterte arter eller rødlistede arter i kategoriene <u>sårbar (VU)</u> , <u>sterkt truet (EN)</u> og <u>kritisk truet (CR)</u> , blir skadelidende. B2. Man skal være svært restriktiv med å gi tillatelse til tiltak dersom det er fare for at rødlistede arter i kategorien nær truet (NT) blir skadelidende.
Fisk og fiske Laks, sjørret og sjørøye	D3. I nasjonale laksevassdrag skal det ikke tillates utbygging på lakseførende strekning.
	D6. Ved utbygging ovenfor vandringshinder skal man være <i>restriktiv</i> med å tillate utbygginger som kan forringe fiskebestander og fiske nedstrøms.
Reindrift Middels - liten	E4. I øvrige områder for reindrift av middels verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging av små vannkraftverk.
Landskap	F2. I landskap av stor verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygginger.
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruks-verdier	Bruforsen kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: <i>Ikke prioriterte</i> Ikke tillates: Utbyggingen planlegges i et område med viktige miljøverdier og det er betydelig risiko for at utbyggingen vil skape stor konflikt med disse verdiene. Avbøtende tiltak kan ikke fjerne eller redusere konflikten. Føre-var-prinsippet tilsier at utbygging ikke skal tillates.
Vurdering av positive samfunnsvirkninger	
Positive samfunns-virkninger	Fylkesrådet vurderer at Bruforsen kraftverk har stor samfunnsnytte. Bruforsen kraftverk vil årlig bidra med ny fornybar energi tilsvarende 22,1 GWh, hvorav 7,3 GWh vil produseres om vinteren.
Vurdering Bruforsen kraftverk	
<p>Fylkesrådet ber fylkestinget om å fremme innsigelse til Bruforsen kraftverk. Kraftverket har positive konsekvenser i form av mye produsert kraft, men ettersom tiltaket er planlagt i det nasjonale laksevassdraget Beiarelva mener fylkesrådet at en utbygging ikke bør tillates.</p> <p>I følge lakseregisteret er lakseførende strekning opp til Leiråmoen, selv om laks, sjørret og sjørøye i dag bare vandrer opp til Høgforsen, 900 meter nedstrøms Bruforsen. Det foreligger planer om å eventuelt restaurere laksetrappa ved dagens vandringshinder slik at laksen kan vandre lengre opp i elva. Hvis denne trappa restaureres vil tiltaksområdet berøre lakseførende strekning.</p>	

Beskyttelsesregimet for nasjonale lakseelver slår fast at vannkrafttiltak ikke kan gjennomføres når det fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning. I konsesjonssøknaden kommer det fram at fra kraftverkets inntak til utløp vil det i perioder bli varmere og kaldere vann og mer isdannelse. Mer isdannelse er i tillegg negativt for den rødlistede arten oter som er registrert i elva. Prosjektet vil også påvirke stasjonær ørret som lever i vassdraget.